

»ZBOGOM«: ni dozorevanja brez poslavljanja

Pripravil: p. Viljem LOVŠE

'Zbogom' je močna beseda. Danes jo malo uporabljamo ali pa jo nadomestimo z 'živijo' in 'nasvidenje'. Je prva beseda, ki jo otrok izreče z življenjem, ko se poslovijo od maternice. 'Zbogom' pomeni slovo, razdaljo, ločitev in spremembo. Do vsega tega pa nosimo v sebi globok odpor.

Naš 'zbogom' je zato lahko zelo boleč, lahko pa je vesel ali indiferenten. Veselo slovo osvobaja: je 'zbogom' nekemu vidiku življenja, ki nas je težil, zaslužnjeval in nam morda povzročal bolečino. Obstajata še realistični in bežeči 'zbogom'. Realistično slovo nam narekuje osebnostna rast, naša izbira ali pa sam življenjski proces.

'Zbogom', ki je posledica bežanja, kaže, da se človeku ne uspe soočiti z notranjo ali zunanjo stvarnostjo in se zrelo odzvati. Hoče pobegniti, da bi se skrila pred stvarnostjo. Zato je besedo 'zbogom' zelo težko zares izreči. Ko jo izrečemo, nekaj sedanjega postane preteklost, zgodovina.

Heraklit je rekel, da vse teče. To pomeni, da je naše življenje kakor reka, ki se nenehno poslavlja od svojega izvira, vasi, obal, mostov, gora, pokrajin in ljudi. Če hočemo rasti in obstati v procesu življenja, je 'zbogom' nujno potreben. Vsak dan znova se moramo učiti poslavljanja od idej in občutij, ki so morda oživiljale in spodbujale naše srce v nekem življenjskem obdobju, potem pa so ga začele dušiti. Posloviti se moramo od navezanosti na osebe, dogodke, naloge, vloge in celo predstave. Če ne znamo reči 'zbogom', naše življenje postane kakor mlakuža. Naša življenjska moč se ustavi. Sprememba in medsebojna izmenjava z drugimi se prekine.

Zgodovina vsakega človeka je nenehno poslavljanje. Brati in razumeti svojo zgodovino pomeni sprejemati vse trenutke poslavljanja, vsak 'zbogom', ki je zaključil eno poglavje življenja in odprl novo. Smrt je izkušnja zadnjega slovesa, zadnjega 'zbogom'. V tem trenutku nam 'zbogom' omogoča, da živimo v sedanjosti, da smo pristni. Življenje samo nas postopoma nauči in našem srcu omogoči dozoreti, rasti v svobodi, realizmu, moči in upanju tudi za zadnje slovo.

Nasprotje poslavljanja je otrplost, negibnost, odvisnost, grabljenje trenutka, ki nam uhaja. Če si ne moremo predstavljati samega sebe brez določenega človeka, brez določene stvari ali okoliščine, pomeni, da smo se zaprli v neko obdobje svojega življenja, ki bi ga morali že zapustiti in prerasti. S tem škodujemo sebi in drugim.

Vsakdanje poslavljanje je težko. Zdi se nam, da bomo imeli večje 'koristi', če ne rečemo 'zbogom'. Delne dobrine, ki zadovoljijo le eno razsežnost našega življenja in osebnosti, ustavijo in otežujejo pa celoten razvoj, nas zlahka odvrnejo od celostne rasti in poslavljanja. Zlahka se znotraj sebe zatečemo v domišljijo zemeljskega raja. To pomeni, da nič več ne hodimo, da smo obstali. Hoja namreč na vsakem koraku zahteva 'zbogom'. Ko ga izrečemo, nekaj 'našega umre', majhnega ali velikega: misel, občutje, navzočnost. Zato je težko reči 'zbogom'. Načelo užitka nas sili, da zgrabimo tisto, kar nas zadovolji. Sili nas, da se naselimo v to, kar nam daje prijetne občutke. Načelo stvarnosti pa nas, če to hočemo ali ne, vodi skozi slovo od vseh prijetnih in neprijetnih vidikov poti, zato da bi rasli in bili sposobni odgovoriti na nove izzive, ki nam jih prinaša stvarnost. Učiti se posloviti pomeni biti to, kar resnično smo.

Rdeča luč, da še vedno živimo nekje v preteklosti in ne zmoremo reči 'zbogom', sta zamera in zagrenjenost. Obeh se osvobodimo tako, da rečemo 'zbogom' bolečini, svoji mali pravici po maščevanju, s katerim smo si dopovedovali, da smo žrtve in zato upravičeno agresivni. Živeti zdaj pomeni, da smo preteklosti rekli 'zbogom' in je zato danes prvi dan našega preostalega življenja. Le tako lahko odgovarjamo na to, kar se danes dogaja.

»Pedagogika sedanjosti je naše telo.« (Eric Berne) S pametjo se lahko izgublamo v preteklih domotožjih in sanjah o prihodnosti ter se tako izognemo resničnemu stiku s tem, kar smo tukaj in zdaj. Telo pa se temu ne more izogniti. In prav ta resnični stik tukaj in zdaj je odločilen za našo osebnost in njeno prihodnost.

'Zbogom' povzroči tudi negotovost. Ljudska modrost pravi: »Boljše je zlo, ki ga poznam, kakor pa dobro, ki ga moram še spoznati.« Storimo vse, da bi imeli občutek gotovosti, v resnici pa moramo sprejeti negotovost, ne bežati od nje. Ko se poslovimo od gotovosti, se odpremo življenju. S tem sprejmemo tveganje. Moder je tisti, ki sobiva s svojo negotovostjo, ne da bi ji dal oblast nad seboj. Jecljajoči ali odločno izrečeni 'zbogom' nas odpre in nam omogoči, da postane negotovost naša sopotnica, ne pa vladarica.

Končno 'zbogom' povzroči v nas neko stopnjo praznine in samote: v glavi, srcu, dogajanju in odnosih. A prav ta praznina nam omogoča, da se umaknemo sami zase, da pridemo v stik s svojo stvarnostjo, da rastemo naprej, se učimo in dozorevamo. Šele to nam omogoči, da odgovorno izgovorimo 'zbogom'. Samoto nam dela znosno tudi mreža človeških odnosov, ki pomaga, ker lahko svoj 'zbogom' živimo v družbi z drugimi, ki se tudi učijo nenehne notranje svobode in večne veličine. Če hočemo reči 'zbogom', moramo biti večji od tega, od česar se poslavljam. Potrebujemo ljubezen, da se lahko v njeni moči vedno znova poslovimo od vsega in odpremo za novo. Pri tem bomo vedno čutili neko praznino. A če jo bomo v moči ljubezni upali in znali nositi,

bo postala moč za rast v upanju na oaze, ki nam sredi puščave omogočajo preživetje in z veseljem živeti. Sv. Ignacij Lojolski je to skrivnost izrazil nekako takole: »Bog nam daj svojo obilno milost, da bomo Njegovo sveto voljo vedno iskali, čutili, spoznavali, sprejemali in jo v celoti uresničevali.« Zato nas v eksamnu vsak dan

povabi, da se mu zahvaljujemo, se poslovimo od dobrega in slabega ter odpremo njegovi nenehni in neskončni ustvarjalni skrbi za vsakega izmed nas.

Vaje za učenje poslavljanja

1. Zavedaj se svoje telesne drže in napetosti, ki jih doživljaš ta trenutek v telesu. Povabi svoje telo, da se v ritmu globokega vdiha in izdiha sprosti. Vprašaj svoje telo: »Kako si ta hip?« Telo ti bo povedalo, kako je v današnjem dnevu.

Ko se zaveš odgovora, si prikljči v spomin tri priložnosti v svojem življenju, ko ti je uspelo zares reči 'zbogom', se posloviti od preteklosti in se v sedanjosti odpreti prihodnosti. Spomni se trenutkov, ki so te ob poslavljanju napolnjevali z globokim mirom.

2. Nato pomisli, od katerih ljudi, izkušenj in okoliščin tvojega sedanjega življenja bi se moral posloviti in jim reči 'zbogom', če bi se hotel počutiti v sozvočju s samim seboj. Kje in zaradi kakšnih koristi ti je najtežje reči 'zbogom'? Globoko dihaj. Zavedaj se, da je Bog tvoja moč in da se zato zmoreš odgovorno posloviti od tega, kar te ovira v rasti in celostnem dozorevanju – sreči.

3. Po vaji zavedanja telesa se spomni na 'zbogom', ki so ga drugi rekli tebi in ti je povzročil bolečino. Morda te je bolj bolela tvoja razlaga in razumevanje tega, kar ti je drugi rekel z besedo ali dejanji? Zavedaj se, da si veliko večji od tistega 'zbogom', ki je bil izrečen le nekemu delu tvoje osebnosti ali podobi, ki jo je v tistem trenutku drugi človek imel o tebi. Sebe glej kot veliko večjega od tistega trenutka. Tvoje celotno življenje je veliko večje od tistega 'zbogom'. Tvoja ustvarjalnost in sposobnost spremembe, tvoje globoke vrednote in notranja moč se zaradi tega ne morejo podreti, razen če ti to dovoliš. Lahko živiš naprej in tiste zavrnitve ali slovesa, ki te je tako zbolel, ne absolutiziraš. Dovolj moči imaš, da greš naprej in v sebi zajameš iz tega, kar si za Boga.

4. Sprosti se. Zavedaj se telesa in občutij. V ritmu dihanja se zavedaj, da imaš na dnu svojega bitja pristen 'zbogom'. Lahko se odločiš, da ga boš vsadil v razsežnost ali dogajanje svojega sedanjega življenja in boš tako bolj svoboden in bolj živ. Počasi izgovarjaj 'zbogom' prav v tisti dogodek ali odnos. Poslovi se od ovire in ji reci 'zbogom'. Zahvali se Bogu, da se lahko poslavljaš in si nenehno odprt za polnost življenja, ki ti jo je obljubil in jo okušaš prav v trenutku, ko se posloviš od sedanjega in sprejmeš to, kar ti podarja za prihodnost.

Vir

Garcia-Monge, Jose Antonio (1997): Treinta palabras para la madurez. Desclee De Brouwer, Bilbao.